

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa 1/ **Ing. P.A., likvidátora spoločnosti B., s. r. o., P., 2/ P., s. r. o., P.**, zastúpeného advokátom JUDr. M.M., K., proti dlžníkovi **B., s. r. o. v likvidácii, P., o vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka**, ktorá sa viedla na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5K 68/03, o dovolaní navrhovateľa 2/ proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. februára 2007 číslo konania 3 Obo 229/2006– 85, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie navrhovateľa 2/ **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako odvolací súd, uznesením z 26. februára 2007 č. k. 3 Obo 229/2006–85 zastavil odvolacie konanie podľa 107 ods. 4 O. s. p. s odôvodnením, že dlžník zanikol 26. januára 2004, ku ktorému dňu bol vymazaný z obchodného registra.

Proti uzneseniu podal navrhovateľ 2/ dovolanie. V dovolaní uviedol, že dovolací súd pri rozhodovaní o predchádzajúcom dovolaní (rozsudok z 25. mája 2006 č. k. 1 Obdo V 105/2004–74), hoci mal vedomosť o tom, že dlžník v priebehu dovolacieho konania zanikol, zrušil predchádzajúce rozhodnutie a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa 237 písm. f/ O. s. p. K vymazaniu dlžníka z obchodného konania nedošlo až v priebehu odvolacieho konania, ale už v priebehu predchádzajúceho dovolacieho konania, o čom dovolací súd vedel, keďže ho na to navrhovateľ upozornil a do spisu založil výpis z obchodného registra. Dovolací súd však dospel k záveru, že o návrhu na vyhlásenie konkurzu možno meritórne rozhodnúť, inak by dovolacie konanie zastavil. Ak odvolací súd napriek tomu napadnutým uznesením odvolacie konanie zastavil, okrem toho, že sa odchýlil

od právneho názoru dovolacieho súdu, ktorým je viazaný podľa § 243d ods. 1 O. s. p., je jeho rozhodnutie zjavne neodôvodnené a arbitrárne, ktorým sa v odňala navrhovateľovi 2/ možnosť konať pred súdom, čo v konečnom dôsledku viedlo k porušeniu práva na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd. Nemožno prehliadnuť ani tú skutočnosť, že práve na základe rozhodnutia odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť prvostupňové rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku, na základe ktorého došlo k výmazu spoločnosti B., s. r. o. v likvidácii z obchodného registra, a teda aj k strate právnej subjektivity účastníka konania. Dovolací dôvod podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je daný aj tým, že s otázkou možného zastavenia konania z dôvodu straty právnej subjektivity dlžníka ako účastníka konkurzného konania, vyšiel prvýkrát až odvolací súd. Túto skutkovú okolnosť nenamietali ani ďalší účastníci konkurzného konania, preto sa ide o tzv. prekvapivé rozhodnutie, vydané bez toho, aby účastník mohol k tejto argumentácií zaujať stanovisko. Takéto prekvapivé rozhodnutia sa vždy považujú za rozhodnutia, ktorými sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom. Z uvedených dôvodov žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.), či opravný prostriedok smeruje proti takému rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Podľa § 239 O. s. p. (v znení účinnom v čase podania dovolania) platí, že ak bolo napadnuté uznesenie, je dovolanie proti nemu prípustné, ak je napadnuté zmeňujúce uznesenie (§ 239 ods. 1 O. s. p.) alebo potvrdzujúce uznesenie, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd v ňom vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide po právnej stránke o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo ak c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní)

cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie o odmietnutí odvolania, ktoré žalobca napadá dovolaním, nie je v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. uvedené. Proti každému rozhodnutiu súdu je však prípustné dovolanie z dôvodov vymenovaných v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. Okrem iných prípustnosť dovolania zakladá aj postup súdu, ktorým bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/). Navrhovateľ sa tohto dôvodu dovoláva. Odňatím možnosti konať, sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

O postup, odnímajúci účastníkovi možnosť konať pred súdom ide tiež vtedy, ak bolo zastavené konanie, hoci pre tento postup neboli splnené podmienky. V prejednávanej veci dovolací súd nesprávny postup odvolacieho súdu nezistil.

Konanie v ktoromkoľvek štádiu môže prebiehať, len ak sú splnené zákonné podmienky konania. Podľa § 103 O. s. p. je súd počas celého konania povinný skúmať, či sú splnené podmienky konania. Jednou z nich je aj spôsobilosť byť účastníkom konania. Dôsledky straty spôsobilosti byť účastníkom konania v priebehu konania upravuje § 107 O. s. p. Ak v priebehu konania zanikne právnická osoba, ktorá má právneho nástupcu, pokračuje s nim súd v konaní ako s procesným nástupcom. Ak zanikne účastník – právnická osoba bez právneho nástupcu, súd konanie zastaví (§ 107 ods. 4 O. s. p.).

Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva. Spôsobilosť právnických osôb mať práva a povinnosti (vznik a zánik) upravuje Občiansky zákonník v § 18 a nasl. Keďže obchodné spoločnosti sa zapisujú do obchodného registra (§ 27ods. 2), vznikajú zápisom do obchodného registra, presnejšie dňom, ku ktorému boli do registra zapísané (§ 19 ods. 2 Obč. zák., § 62 ods. 1 Obch. zák.) a naopak, zaniká ku dňu vymazania z obchodného registra (§ 20a ods. 2 Obč. zák., § 68 ods. 1 Obch. zák.)

Vymazaním z obchodného registra stráca spoločnosť atribúty právnickej osoby, prestáva byť subjektom spôsobilým mať práva a povinnosti. Stráca tým aj spôsobilosť byť účastníkom konania.

Z obchodného registra vyplýva, že odporca – dlžník bol dňom 26. januára 2005 vymazaný z obchodného registra. V obchodnom registri je zapísané len, že sa vymazáva ex. offo bez ďalších podrobností, je však zrejmé, že bol vymazaný podľa § 68 ods. 4 Obch. zák. z dôvodu, že bol zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku. Žalovaný uvedeným dňom zanikol bez právneho nástupcu a bez likvidácie. Stratil tým spôsobilosť byť účastníkom konania. Keďže zanikol bez právneho nástupcu a ide o nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, a to ani v súčinnosti s navrhovateľom (dovolateľom), odvolací súd správne konanie bez ďalšieho podľa § 107 ods. 4 O. s. p. zastavil.

Na uvedenom stave nič nemení ani skutočnosť, že dovolací súd pri rozhodovaní o predchádzajúcom dovolaní dovolacie konanie nezastavil, ale o dovolaní rozhodol meritórne, rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, hoci už v čase rozhodovania vedel o vymazaní dlžníka z obchodného registra. Nemožno prisvedčiť dovolateľovi, že odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu. Dovolací súd sa v rozhodnutí zaoberal len otázkou možnosti odvrátiť zamietnutie návrhu na vyhlásenie konkurzu zložením preddavku na trovy konania podľa § 5 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Vymazaním dlžníka z obchodného registra a jeho dôsledkom na ďalší priebeh konania sa nezaoberal a v zrušujúcom dovolacom rozhodnutí žiadny právny názor v tejto otázke nevyslovil. Rozhodnutie nemožno považovať za prekvapujúce pre dovolateľa. O tom, že dlžník bol z obchodného registra vymazaný, vedel a sám súdu túto skutočnosť oznámil.

Z uvedeného vyplýva, že nebol naplnený dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. Dovolací súd nezistil ani žiadne iné skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania podľa ďalších ustanovení § 237 O. s. p. Dovolanie preto podľa § 218 ods. 1 O. s. p. v spojení s ustanovením 243b ods. 4 O. s. p., ako neprípustné odmietol.

Dovolateľ v dovolacom konaní nemal úspech a náhrada trov konania v prospech neexistujúcej druhej procesnej strany dovolacieho konania neprichádza do úvahy. Dovolací súd preto o trovách dovolacieho konania nerozhodoval.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júna 2009

JUDr. Peter Dukes, v. r.

predseda senátu